

Орн-нутган улм сәәхрүлхин төлө

Амжеев Павел Баранович джирн хойр кұрв. Хәләхд насн ирсн ик медәтә кұн. Болв медәтәв гидж амрх санан уга, кōдлддјәнә. Ода пенсд гархитн гидж селвг ѓгсн кұу-нд, хәрүднъ ахрар: „залху амрг, нанд залху тōрәд уга“, — гидж келнә.

Амжеев модна урн. Сарпинск района „Гигант“ колхозин саалин тавдгч фермд кōдлдјәнә.

—Эврәннъ наснаннъ ут-туршарт кесг олн-зүсн керг-үул кұцәвв,—гидж Павел Баранович келнә.—Модар урлдиг бичкнәсн авн, урн эцкиннъ ѓбр даслав. Сүүлин 15 джил Алтайск крайд данъгин модна урчар кōдлвв,—гидж Павел келнә. Энүнә гарар Алтайд кесг гермүд болн малин хаша-хаац кегдсн.

Нидн намр тōрски газртан ирдж Амжеев „Гигант“ колхозин правленъ ордж ирн келв: „Би модна урчв, эн эрдминнъ халхарн кōдлх седклтәв“.

—Манд им улс кергтә, зуг икнкнъ фермсәр,—гидж колхозин ахлач Филипп Митрофанович Жуков хәрү ѓгв.—Таниг медәтә кұн гигәд селәнд үлдәдј болхмн. Модна урч фермд бәәсн болхла чинрнъ ик болх билә.

Тиигдј Павел Баранович фермд оч кōдлх болдј, тавдгч ферм орв. Саалин тавдгч фермд Амжеевиг ик байртагъар тосв.

—Иим урн кұн манд кезәнә кергтә,—гидж фермин заведующ Огнев келдј, Павел Баранозичиг дахулдј, эдл-аху хәләлгъв. Фермин хаша-хаацнъ ик му бәәдј. Увл ѓбрдчксн, тугълмудин дулан хашад пол девсгдәд уга, терзин рам уга, эрсмүднъ ик заагта, дееврнъ чигн дала ясврта.

—Нег сарар гидж ирләв, эн фермин эдл-ахун бәәдләр энүнд үлдлгътә,—гидж Павел Баранович келв. Эн ѓдрәс авн фермин әмтнә булд орв гидж тоолгдв.

Нōкд болгч Бовлин (Кову-тәгъән хоюрн Амжеев кōдлмшән эклв. ѓбрхн цагин эргцд малин хаша-хаац ясгддј дулалгдв, Пол девсдг модн уга болад, тугълмудин хашасар клеткс болн терзмүдин рамс эклдј кецхәв. Терүгән кегәд дуусчкснаннъ дарунъ полмудинъ чигн девсв. Фермин үкрчир болн саальчир үнн седкләрн урч Амжеевд ханлт ѓргцхәв.

Тугълмудин нег шин хаша кенәв гидж Павел Баранович эн хавр ухалв. Энүгән эклдј кеджәгәд, Павел иигдј лчирт хōкрллгъ кедж келв.—Таднд урч эрдмән үзүлдј, нег сән гидг тугълмудин хаша кедж үлдәнәв.

Уүгән эклдј ѓрүн эртәс авн сō кұртл урч Амжеев, ѓбрән нōкд хойр кōдлчтә, шин тосхвртан кōдлв. Эн кōдлмшән дуусад уга бәәтднъ, шин ясврин кōдлмш олдв. ѓбрнъ зерглдј бәәсн гурвдгч фермд бачм ясвр гарч. Модна урч буру гисн уга. Дōнъгән кұргх болв.

Увлин киитн салъкта, хурчиигтә, цаста ѓдрмүдт тавдгч болн гурвдгч фермин малчирт әәмшг уга, седкл санамр бәәцхәнә. Эднә малмуднъ дулан хаша-хаацд. Эн тоот фермсд цуг урдаснъ келж кұцәв. Юмна ахнъ, эндр кедж болх кергиг манъгъдур ѓдрт үлдәдго—Амжеевин авъяс.

Ода чигн модна урчд модна кōдлмш дала, тер бийнъ хоорнднъ цаг олдј, саальчирт дōнъ ѓгч, малиннъ хот-хоолинъ зѓбнә, силосиннъ нүк малтдј, шимтә хотинъ гаргъдј ѓгнә.

СССР-н Деед Советин дуудвр умшчкад, джирн хойрта урн Амжеев иигдј келв:—Кучкōлсн—мини джиргъл, орн-нутган улм сәәхрүлхин төлә, эврәннъ олн-әмтнә төлә чидлән әрвллго, улм сәәнәр кōдлнәв.